

Narodowe Forum Muzyki

Przestrzeń dla piękna

25

maja 2018

piątek

19:00

NFM, Sala Główna,
estrada w odwróceniu

Dzieła polskiego baroku

Andrzej Kosendiak – dyrygent

Wrocław Baroque Ensemble:

Aldona Bartnik, Aleksandra Turalska – soprany

Alexander Schneider – kontratenor

Maciej Gocman, Benjamin Glaubitz – tenory

Tomáš Král – bas-baryton

Radosław Kamieniarz, Klaudia Matlak – skrzypce

Julia Karpeta – viola da gamba

Krzysztof Karpeta – violone

Marta Niedźwiecka – pozytyw

Hans-Martin Schlegel, Masafumi Sakamoto, Ferdinand Hendrich – puzony

Program:

Stanisław Sylwester

Szarzyński (XVII/XVIII w.)

Litania cursoria

Pariendo non gravaris

Missa septem dolorum Beatae Mariae

Virginis

I Introitus

II Kyrie

III Gloria

IV Quoniam

V Offertorium

VI Sanctus

VII Benedictus

VIII Agnus Dei

IX Communio

X Planctus de Beata Maria Virgine

Veni Sancte Spiritus

Ad hymnos ad cantus

Completorium

I Cum invocarem

II In te Domine speravi

III Qui habitat

IV Ecce nunc benedicite Dominum

V Te lucis ante terminum

VI Nunc dimittis

VII Ave Regina

Quam felix curia

Sonata

Jesu spes mea

Gloria in excelsis Deo

[120']

Projekt realizowany w ramach obchodów stulecia odzyskania niepodległości.

niepodległa

POLSKA
STULECIE ODZYSKANIA
NIEPODLEGŁOŚCI

OMÓWIENIE

Agata Adamczyk

Stanisław Sylwester Szarzyński był polskim kompozytorem przełomu XVII i XVIII w. I to jedna z niewielu pewnych informacji, jakimi dysponujemy na jego temat: nie zachowały się żadne źródła dotyczące daty urodzin i śmierci twórcy, nie znamy też szczegółów z jego życia. Jako prawdopodobne uznaje się, że pochodził z rodziny Sępów Szarzyńskich osiadłej na Rusi Czerwonej koło Lwowa – być może nawet był dalekim krewnym poety Mikołaja Sępa Szarzyńskiego.

Choć wiadomo, że Stanisław Sylwester Szarzyński przynależał do stanu duchownego, to o zakonie, w którym przebywał – benedyktynów lub cystersów – możemy tylko spekulować. W sferze domostw pozostają także podróże zagraniczne polskiego kompozytora – były one praktyką dość powszechną w XVII-wiecznej Rzeczypospolitej, kiedy pozycję najważniejszego mecenasa sztuki wciąż utrzymywał Kościół.

Prawdopodobnie żadne z dzieł Szarzyńskiego nie ukazało się drukiem za jego życia. Do naszych czasów natomiast przetrwało zaledwie dziesięć rękopisów. Większość z nich znajduje się w bibliotece kolegiaty w Łowiczu. Miejsce to może wskazywać na związek kompozytora z tamtejszym prymasowskim zespołem – jednym z wielu, które zakładano przy katedrach bądź kościołach. Bogaci parafianie, organizując na rzecz kapel fundacje, stawiali muzykom za zadanie upiększanie codziennych nabożeństw lub wyznaczonych świąt. Najhojniej, bo w cztery fundacje, wyposażona była właśnie kolegiata w Łowiczu. Codziennie śpiewano w niej przede wszystkim utwory polskie, co było dość nietypową praktyką.

Przeważającą część ocalałej twórczości Szarzyńskiego stanowią dzieła wokalno-instrumentalne pisane do tekstów łacińskich. W dużej mierze to koncerty kościelne na głos z towarzyszeniem instrumentów, z efektownymi kontrastami brzmieniowymi. Gatunek ten, silnie zrośnięty z twórczością religijną, stał się z czasem jedną z najbardziej reprezentatywnych form muzyki polskiego baroku.

Szarzyński w swoich kompozycjach stosował zarówno *stile antico* (choć w mniejszym stopniu), czyli styl dawny, bazujący na polifonii renesansowej, jak i styl *nuovo (moderno)* – z bardziej ekspresyjnym śpiewem oraz dialogującymi z głosem solowym niezależnymi

partiami instrumentów. Znajdziemy tu kontrasty agogiczne i kolorystyczne, koloraturę, figurację, wiele cech wirtuozowskich, tak w partiach instrumentów, jak głosów wokalnych.

Wśród zachowanych dzieł Szarzyńskiego znajdują się: motet *Ad hymnos ad cantus*, *Litania cursoria*, *Gloria in excelsis Deo*, koncerty kościelne *Pariendo non gravaris*, *Veni Sancte Spiritus*, *Jesu spes mea* i *Quam felix curia*, *Completorium*, *Missa septem dolorum Beatae Mariae Virginis*, a także *Sonata* na dwoje skrzypiec i basso continuo, która została uznana za jedno z najwybitniejszych dzieł polskiego baroku.

Andrzej Kosendiak, fot. Łukasz Rajchert

Andrzej Kosendiak

Dyrektor Narodowego Forum Muzyki we Wrocławiu, dyrygent i pedagog, należy do najaktywniejszych muzyków i organizatorów życia muzycznego w Polsce. Absolwent Wydziału Kompozycji, Dyrygentury i Teorii Muzyki Akademii Muzycznej we Wrocławiu, w 2013 r. uzyskał stopień doktora habilitowanego. Wykłada na wrocławskiej Akademii Muzycznej. Zainicjował cykl wydawnictw płytowych *1000 lat muzyki we Wrocławiu*, jest pomysłodawcą i kierownikiem artystycznym projektu nagrania dzieł wszystkich W. Lutostawskiego. Dzięki jego staraniom realizowany jest wspólny projekt fonograficzny P. McCreasha i Chóru NFM, obejmujący nagrania wielkich dzieł oratoryjnych. Szczególnym zainteresowaniem artysty cieszy się muzyka dawna: w 1985 r. współzałożył zespół Collegio di Musica Sacra i do dziś nim kieruje. Koncertował w wielu krajach Europy, a także w USA,

występował na najbardziej prestiżowych festiwalach i w renomowanych salach koncertowych. Nagrał nieznaną dotąd dzieła z Biblioteki Uniwersyteckiej we Wrocławiu, z Biblioteki w Strasburgu, a także płyty zawierające dzieła A.M. Bononciniego, G.G. Górczyckiego (dwa albumy, z których pierwszy otrzymał nominację do Fryderyka, a drugi został wyróżniony Wrocławską Nagrodą Muzyczną), W.A. Mozarta, B. Pękiela (dwie płyty; jedna nominowana do Fryderyka 2017) i M. Mielczewskiego (nominacja do Fryderyka 2018). W kwietniu 2018 r. ukazały się dwa krążki nagrane pod dyrykcją Andrzeja Kosendiaka: *Witold Lutosławski Opera omnia 07 – piosenki dla dzieci* oraz *Widma S. Moniuszki*. Artysta dyryguje NFM Filharmonią Wrocławską i Chórem NFM, Wrocławską Orkiestrą Barokową, Wrocław Baroque Ensemble oraz zespołami filharmonicznymi z całej Polski. W 2016 r. został laureatem Nagrody Prezydenta Wrocławia; ponadto otrzymał Dolnośląski Klucz Sukcesu w kategorii „Największa osobowość w promocji regionu”, nagrodę Emocje 2017 Radia Wrocław Kultura w kategorii „Osobowość sezonu kulturalnego”, a także Austriacki Krzyż Honorowy I Klasy za Zasługi w Nauce i Sztuce (2018) i Diament Wrocławia (2018) za działalność na rzecz kultury.

Aldona Bartnik

Ukończyła Wydział Muzyki Dawnej w Królewskim Konserwatorium w Hadze. Regularnie koncertuje jako solistka oraz śpiewaczka zespołowa. W jej dorobku artystycznym znajduje się siedem albumów solowych. Jednym z nich jest nagrana z holenderskim pianistą M. Lammertsem van Bueren płyta *Melanchohia*, poświęcona twórczości pieśniarskiej polskich kompozytorów. Śpiewaczka współpracuje m.in. z Collegium Vocale Gent, Collegium 1704, Vox Luminis, De Nederlandsche Bachvereniging i Wrocławską Orkiestrą Barokową. Jest również laureatką konkursów wokalnych oraz stypendiów artystycznych. Promocja polskiej kultury za granicą przyniosła jej nominację do nagrody *Polonus*, przyznawanej przez polonię holenderską. W 2018 r. sopranistka wystąpi m.in. z J. Savallem oraz włoskim zespołem La Risonanza w Montrealu.

Aleksandra Turalska

Ukończyła Akademię Muzyczną w Bydgoszczy na wydziale Wokalno-Aktorskim w klasie V. Narywskiej oraz H. Michałak, otrzymując w 2011 r. dyplom z wyróżnieniem. Obecnie jest etatowym śpiewakiem Chóru NFM pracującego pod dyrykcją A. Franków-Żelazny. Ponadto występuje z prestiżowymi eu-

ropejskimi zespołami, takimi jak Collegium Vocale Gent, Collegium 1704 oraz Gli Angeli Genève. W trakcie swojej kariery miała możliwość współpracy z tak znakomitymi artystami, jak J. Kasprzyk, V. Luks, P. McCreesh, S. MacLeod, G. Antonini czy Ph. Herreweghe. Chętnie podejmuje współpracę ze współczesnymi kompozytorami – wykonuje m.in. dzieła M. Palmeriego, M. Bembinowa oraz P. Mykietyna.

Alexander Schneider

W latach 1987–1996 r. był członkiem Dresdner Kreuzchor. Studiował w Hochschule für Musik Hanns Eisler w Berlinie pod kierunkiem P. Herrmanna. Brał udział w kursach mistrzowskich prowadzonych przez D. Cordiera, J. Galla i P. Kooija. Jest jednym z laureatów konkursu International Competition Musica Antiqua w Brugii (2002). Artysta współpracuje z wieloma znanymi zespołami muzyki dawnej, takimi jak Cantus Köln, Concerto Palatino, Collegium Vocale Gent, Akademie für Alte Musik Berlin, Absolute Ensemble, Rheinische Kantorei, Ricercar Consort, Vox Luminis, Sette Voci, Dresdner Kammerchor, Ensemble Amarcord, Musica Fiata i Lautten Compagny. Śpiewał pod dyrykcją takich dyrygentów, jak Ph. Herreweghe, R. Jacobs, K. Järvi, S. Stubbs, H. Max, H. Arman, J. Rifkin, Ph. Pierlot, W. Katschner, M. Haselböck, M. Creed, A. Cremonesi, H.-Ch. Rademann i K. Junghänel (współpracę tę dokumentują liczne nagrania płytowe). Jako śpiewak operowy występował w Theater Heidelberg, Oper Leipzig, Goethe-Theater Bad Lauchstädt i Schlosstheater im Neuen Palais w Poczdamie. Śpiewał rolę Mozarta w międzynarodowej premierze jazzopery *Casanova* D. Schnydera w Gstaad i Nowym Jorku. Jest założycielem Ensemble Polyharmonique. Współpracuje również z D. van Bouwelem, K. Eichhornem, O. Zakai oraz zespołem Solamente Naturali Bratislava.

Maciej Gocman

Jest cenionym w kraju i za granicą specjalistą w zakresie wykonawstwa muzyki dawnej; w kręgu jego zainteresowań znajduje się również muzyka współczesna. Na stałe współpracuje z Cantores Minores Wratislavienses, Ars Cantus oraz Collegio di Musica Sacra, ponadto koncertuje z takimi zespołami, jak Capella Cracoviensis, Wrocławska Orkiestra Barokowa, Concerto Polacco, Il Tempo, Arte dei Suonatori, Harmonia Sacra, Subtilior Ensemble, Concerto Köln, Capilla Flamenca, De Labyrinth, Weser-Renaissance, Irish Baroque Orchestra i Warszawska Opera Kameralna. Jako solista występował na całym

świecie pod dyrekcją m.in. M. Gestera, P. Esswooda, E. López Banzo, K. Masura i P. McCreasha. W jego dorobku fonograficznym znajduje się ponad 40 płyt CD oraz liczne nagrania telewizyjne i radiowe.

Benjamin Glaubitz

Pierwsze muzyczne wykształcenie zdobył w słynnym chórze chłopięcym Dresdner Kreuzchor. Studiował w Hochschule für Musik Carl Maria von Weber w Dreźnie u M. Trappe-Wiel oraz O. Bära. Ponadto kształcił się w ramach kursów mistrzowskich u Ch. Lehmann, P. Schreiera, D. Fischera-Dieskau, L. Odiniusa i G. Hubera. Występował z takimi zespołami, jak m.in. Philharmonisches Staatsorchester Hamburg, Tonhalle-Orchester Zürich, Staatskapelle Dresden, Dresdner Philharmonie, Dresdner Barockorchester, Lautten Compagny, Ensemble La Partita, Bach-Collegium Stuttgart, Collegium 1704, Staatskapelle Halle, Prague Symphony Orchestra, Hong Kong Sinfonietta, Dresdner Kreuzchor i Collegium Vocale Gent oraz pod batutą wielu znanych dyrygentów, takich jak K.-F. Beringer, F. Bonizzoni, A. De Marchi, L. Güttler, W. Katschner, E. Klemm, J. Krause, R. Kreile, V. Luks, M. Messori, T. Netopil, M. Poschner, H.-Ch. Rademann, H. Rilling i J.-P. Weigle. Koncertuje solo oraz jako członek zespołów w licznych ośrodkach muzycznych Europy, Azji i Ameryki Południowej. Przyszłe projekty artysty obejmują m.in. wykonania partii Ewangelisty w *Pasji wg św. Mateusza* J.S. Bacha pod batutą R. Goebła.

Tomáš Král

Studiował wokalistykę w Akademii Muzycznej i Teatralnej im. L. Janáčka pod kierunkiem A. Hlavsovej. Ponadto brał udział w kursach mistrzowskich u J. Hasler, H. Crooka, S. Mingardo i I. Kusnjera. Od 2005 r. regularnie współpracuje z Collegium 1704, Collegium Marianum, Musica Florea, Capella Regia, Ensemble Inégal oraz Ensemble Tourbillon. Jest członkiem założycielem zespołu Collegium Vocale 1704, z którym występował na takich festiwalach,

jak m.in. Praska Wiosna, Dresdner Musikfestspiele, Festival de La Chaise-Dieu, Festival de Sablé, Festival d'Ambronay, Tage Alter Musik Regensburg, Festival OudeMuziek Utrecht czy MAFestival Brugge. Okazjonalnie współpracuje również z Collegium Vocale Gent, Douce Mémoire, L'Aura Soave z Cremony, Red Herring i Cinquecento. Pojawia się także na scenach operowych. Brał udział w wielu cenionych nagraniach, w szczególności utworów J.D. Zelenki, m.in. *Missa votiva*, *Requiem* i *Officium defunctorum* oraz *Responsoria pro hebdomada sancta*. Nagrywał także dla radia (Radio Klara, France Musique) i telewizji (Arte, Mezzo).

Wrocław Baroque Ensemble

Jest jednym z zespołów działających przy Narodowym Forum Muzyki we Wrocławiu. Został założony przez A. Kosendiaka i od początku funkcjonuje pod jego artystycznym kierownictwem. Współpracuje na stałe z muzykami Wrocławskiej Orkiestry Barokowej, a także z solistami i instrumentalistami z Polski i Europy (głównie z Czech, Wielkiej Brytanii i Niemiec). Wrocław Baroque Ensemble wykonuje przede wszystkim repertuar barokowy, ze szczególnym uwzględnieniem muzyki polskiej, od kompozycji kameralnych po dzieła oratoryjne i kantatowe. Gościł na znakomitych międzynarodowych festiwalach, takich jak Wratislavia Cantans czy Usedomer Musikfestival, oraz występował w wielu miastach Polski. Wrocław Baroque Ensemble ma w dorobku kilka płyt CD, m.in. wziął udział w nagraniu dwóch albumów z muzyką G.G. Gorczyckiego (2012, 2014). Pierwszy z nich otrzymał nominację do nagrody muzycznej Fryderyk 2013 oraz został uhonorowany Wrocławską Nagrodą Muzyczną. Kolejne płyty zespołu to *Salzburska Msza Maryjna* (2015), zrealizowana wraz z Chórem Chłopięcym NFM, dwie płyty z dziełami B. Pękiela (2016, 2017) oraz CD z muzyką M. Mielczewskiego (2017; nominacja do Fryderyka 2018); wszystkie płyty zostały nagrane pod dyrekcją A. Kosendiaka (CD Accord).

Organizator:

NFM – Instytucja kultury miasta Wrocławia współprowadzona przez:

Ministerstwo
Kultury
i Dziedzictwa
Narodowego.

Sponsorzy:

